

Waarom de mini-kazuifel nooit echt een succes werd, en de *plissé* al evenmin

'Een politieman zal niet in burgerkleden op een kruispunt gaan staan, maar in een uniform dat gezag uitstraalt. Een priester zal evenmin in zijn gewone kleden achter het altaar gaan staan, maar in een ceremoniegewaad, in een kleed dat waardigheid uitstraalt.'

Om enigszins ingewijd te worden in de wereld van het liturgisch gewaad, hebben we een audiëntie aangevraagd bij Dirk Slabbinck, zaakvoerder van *Slabbinck Insigna*, het Brugse bedrijf dat wereldwijd kruisen, kelken, tabernakels, altaarkleden en nog zoveel andere religieuze artefacten uitvoert. Sinds 1903 worden er in het familiebedrijf ook *kazuifels* ontworpen, christelijke couture die je elders (*E5 Mode!*) niet gauw zal vinden. Humo dus op reportage achter het altaar, als het ware *backstage* bij de Heer.

SLABBINCK « Kazuifel komt van het Latijnse *casula*, datgene wat de mens omgeeft, omhult. De

Paus, abt, priester, kardinaal: Slabbinck kennen ze allemaal

priester hult zich in dat kleed en zet daardoor een stap uit de gewone wereld om binnen te treden in een andere wereld, in de wereld van de liturgie. En in die wereld is hij voorganger, in die wereld neemt hij de leiding van de gelovigen.»

HUMO Op de kazuifel vond je vroeger minutieus uitgewerkte taferelementen met de verzen Christus, engelen, het Lam Gods enzovoort, maar de laatste jaren is dat versoberd.

SLABBINCK « Van langzaam is die iconografie versoberd en zeker na het Vaticaans Concilie in 1962 is men teruggevallen op een eenvoudige symboliek: het kruis of de vis of de korenaar of de druiventros, en de huidige tendens is naar nog meer eenvoud. Zodanig zelfs dat de symbolen beginnen te verdwijnen. Als ik nu in mijn catalogus twintig nieuwe kazuifels voorstel, dan zijn het kazuifels die niet meer van elkaar verschillen door hun 'tekening', maar door de kleur en door de keuze van

de stof. Kijk, dit is een nieuwe vasten-kazuifel. Onderaan paars van het lijden van Christus dat in 'stralen' overgaat in het wit van de verrijzenis van Christus.»

HUMO In mode, design en grafiek zie je tegenwoordig heel veel eenvoudige ethnische motieven. Sijpelt dat door tot in uw liturgische ontwerpen?

SLABBINCK « Nee. De mode van buiten de kerk heeft weinig of geen invloed. Liturgie is gebaseerd op traditie, en niet op voorbijgaande trends. Legeruniformen zijn bijvoorbeeld ook gebaseerd op traditie, die zie je ook zomaar niet ineens meegaan met een bepaalde mode.»

HUMO Gebruikt u natuurlijke of synthetische stoffen?

SLABBINCK « Vroeger was een kazuifel altijd in zijde of in zeer zuiver linnen, maar nu gebruiken we vaak *polyesterwol* of *zijdeviscose*, dat is mooie stof, sterke stof, stof waarvan de draad uitstekend te verven is, en de kazuifel is ook makkelijk te onderhouden, je brengt het ge-

woon naar de stomerij zoals om het even welk pak. Voor de missies gebruiken we nog meer combinaties met polyester: die priesters willen niet staan zweeten onder een zwaar kleed. Die moeten lichte stoffen hebben die zichzelf makkelijk in een sopje kunnen wassen en die ze ook niet moeten strijken.»

HUMO Is er al ooit een priester komen vragen naar een kazuifel in jeans-stof?

SLABBINCK (*verrast*) « ...Nee. Dat zou ook niet mooi zijn want 100% katoen, dat is te stijf, dat kreukt, dat rimpelt, dat krijg je nooit zo soepel gedrapeerd als zijde of wol of de andere stoffen die we gebruiken. Jeans is ook te banaal, te alledaags, dat straalt geen waardigheid uit. En zelfs al zouden we het willen gebruiken, dan nog mogen we het niet, want in jeans heb je alleen maar 'afgewassen' kleuren en niet het zuivere liturgische Wit, Rood, Groen, Paars en Goud. Voor liturgische gewaden mogen we geen andere kleuren gebruiken.»

HUMO Is er dan nooit een priester-arbeider geweest in de jaren zestig die een 'jeans-gewaad' wou?

SLABBINCK « In de jaren zestig hebben we uit Amerika wel 's bestellingen gehad voor kazuifels met uitbundig veel bloemen en regenbogen erop, dat was in de tijd van de *flower power*, maar dat is lang voorbij. Een vooruitstrevende priester van nu draagt een zo sober mogelijke kazuifel, met zo weinig mogelijk tekening of borduursel.»

HUMO Rik Devillé en bisschop Gaillot zullen dus...

SLABBINCK « Toeval dat je die twee noemt, ze zijn allebei klant bij ons.»

HUMO En de paus koopt ook al kazuifels bij jullie! Devillé, Gaillot, Woytila, dat is een bijzondere drievuldigheid.

SLABBINCK « De paus is geen klant van ons - waar zou hij trouwens de tijd halen om te winkelen? - de paus *krijgt* zijn kazuifels. Toen hij België in 1985 bezocht, hebben we hem een

mijter en een kazuifel gegeven die hij bij alle plechtigheden gedragen heeft en die hij uiteraard mee naar Rome genomen heeft. De paus moet heel veel kazuifels van ons hebben, want wij hebben een zaak in Rome en daar komen heel veel mensen die op audiëntie gaan en die een kazuifel kopen als cadeau. De paus schenkt al die kazuifels op zijn beurt weg aan priesters die ze kunnen gebruiken. Onze kazuifel heeft ie niet weggegeven, ik heb hem nog op tv gezien, op een of andere reis in het buitenland.»

HUMO U volgt de vestiare van de paus op televisie?

SLABBINCK « Oh, ik kijk niet alleen naar de missen van de paus, ik kijk naar heel veel eucharistievieringen op tv. Op de BRT, op de Franse en op de Duitse zenders, ik *zap* zo'n beetje van de ene zondagsmis naar de andere om de liturgische aanpak op de voet te volgen. Om te zien in welke landen nieuwigheden opduiken.»

HUMO Bestaan er geen religieuze beurzen waar u de laatste nieuwigheden kan ontdekken?

SLABBINCK « Tot hertoe was er alleen een beurs in Vicenza (Italië), maar die is specifiek op kunstambachten gericht. Toevalig vindt er dit weekend wel een religieuze beurs ('Religio') plaats in Chartres. Ze is volgens mij de eerste in haar soort op de hele wereld. Zelfs in de VS heb ik nog geen religieuze *foire* meegemaakt. (Volgens de Religio-folder vind je alles in Chartres: verwarming, geluidsinstallaties, verzekeringen, klokken, kruiswegen, orgels, bedevaartreizen, miswijnen, tot posters en andere 'publicitaire aanpak' toe, jh)»

HUMO Zou er in Chartres een 'catwalk' met kazuifels zijn?

SLABBINCK « Ik denk het niet. De eerste en de laatste keer dat ik een modeshow van kazuifels en andere kerkkleden zag, was in de film 'Roma' van Fellini.»

HUMO De nonnen met vleugelpakken en rolschaatsen!

SLABBINCK « En die paus met zijn tjaar waarvan de lichtjes aan- en uitflitsten. Dat was fantastisch, dat was ongelooflijk, dat moet een droom geweest zijn om dat uit te denken!»

HUMO U vond het geen heiligschennis?

SLABBINCK « Het was een karikatuur, maar de film was één en al karikatuur van Romeinse toestanden. Het was geen gezochte vulgariteit, geen platte sensatie, er zat veel goeie smaak in, veel humor ook, en veel inventiviteit.»

HUMO Hebben échte mode-ontwerpers al eens kazuifels ontworpen? Een Versace uit het katholieke Italië bijvoorbeeld?

SLABBINCK « Nee, op het gebied van liturgie is Italië nog te zeer traditioneel. Maar enkele jaren geleden heeft het Franse episcopaat de Parijse ontwerpers de Castelbajac en Courrèges enkele kazuifels laten ontwerpen. Ik heb hun modellen gezien, heel mooi voor een tentoonstelling, maar het had niks met liturgie te maken, de kleuren waren te hard en geen enkele priester zou met zulke grote puntige flappen achter een altaar willen staan. De laatste 'grote' die kazuifels ontworpen heeft, was de schilder Matisse. Hij heeft in de jaren vijftig een aantal mooie abstracte ontwerpen getekend en die zijn ook in productie gegaan.»

HUMO Hebt u er al over gedacht kazuifels voor vrouwelijke priesters te ontwerpen?

SLABBINCK « We hebben ze al, want er zijn al 25 jaar vrouwelijke priesters bij de Lutheranen en de Methodisten. 'Vrouwelijke' kazuifels verschillen in niets van

'mannelijke' exemplaren, ze zijn alleen een beetje korter. De Anglicaanse kerk heeft sinds een jaar ook vrouwen in de eredienst, maar in mijn catalogi druk ik zo weinig mogelijk vrouwelijke modellen af, er is nog te veel tegenstand en ik wil niemand voor het hoofd stoten.»

HUMO Exact tien jaar geleden (april '85) zat ik ook hier voor de Humo-serie 'Liturgie - Dit is Belgisch'. U vertelde toen dat de Belgische bisschoppen na het bezoek van de paus 'nieuwe symbolen voor de huiskamer' wilden lanceren. Wat is daarvan terechtgekomen?

SLABBINCK « In eerste instantie dacht men toen aan afbeeldingen of symbolen die de mensen in de huiskamer zouden hangen, maar de mensen zien elke dag zoveel beelden dat het uitdenken van nóg eens nieuwe beelden geen zin heeft. Beelden verliezen tegenwoordig zo gauw hun kracht, de mensen zijn zo vlug uitgekeken... Wat wel aanslaat zijn nieuwe ideeën en zo'n nieuw idee is de *gebedsdobbelsteen* (Een grote houten teerling met op elk van de vlakken een kort gebed). Voor het eten kan een van de ouders of de kinderen de steen over tafel laten rollen, en de dobbelsteen beslist dan welk gebedje gezegd gaat worden.»

HUMO Bidden en dobbelen, een

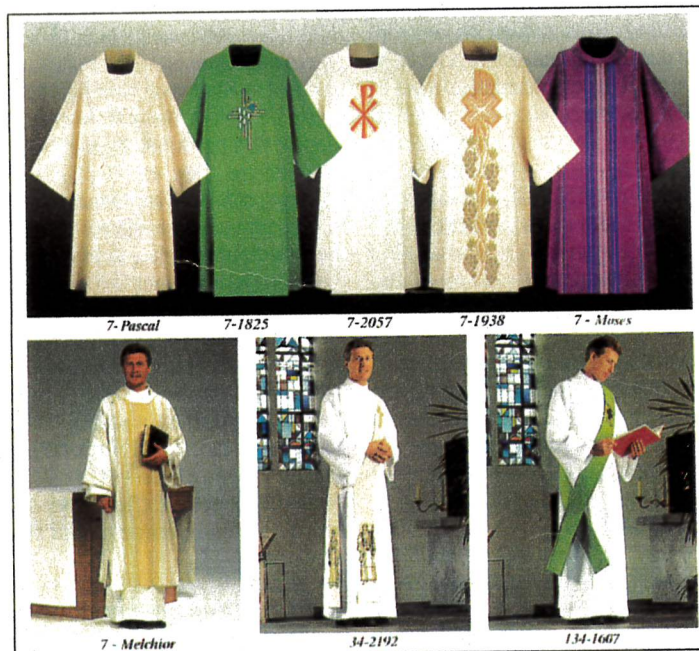
bizarre combinatie. Is die dobbelsteen uw uitvinding?

SLABBINCK « Nee, die komt van een priester uit Brugge. Hij had er eentje voor zichzelf gemaakt en kwam er op een dag mee af. Het is een succes, er zijn er al duizenden van verkocht. We hebben 'm ook in het Engels, het Frans, het Duits en het Italiaans.»

HUMO U vertelde me daarstraks dat nog maar weinig priesters hier alleen arriveren. De meeste zijn vergezeld van een leek van de kerkfabriek die over het parochiebudget moet waken. Die besparingen zullen wel hun invloed hebben op uw verkoop. Maar hoe zit het met de inhoudelijke kant? Gebrek aan roepingen moet toch ook een invloed op uw omzet hebben?

SLABBINCK « Ja, Europa zit in een crisis. Ik merk het gewoon aan de priesters die in de showroom komen. Ze staan te twifelen en te piekeren, ze weten zich geen raad. Mijn cliënteel is zo kwetsbaar geworden, zo onzeker... Aan de ene kant krijgen ze het fysiek en mentaal zwaar te verduren omdat ze vaak voor meer dan één parochie moeten zorgen, en aan de andere kant wordt hun kerk overal aangevallen, de paus wordt aangevallen, zijn gezag wordt ondermijnd, er zijn de discussies over vrouwelijke priesters, de houding in verband met AIDS, en al die dingen wégen op de priesters. Een kazuifel durven ze nog kopen, dat is een investering op korte termijn; maar grotere aankopen, grotere investeringen schuiven ze voor zich uit. Je ziet ze twifelen: zal ik dat geld nog wel in mijn kerk steken? Zou ik dat geld niet beter aan de ontwikkelingslanden geven? Ze weten het niet meer, ze hebben er geen idee wat de toekomst zal brengen, hoe de kerk zal evolueren in de volgende eeuw. Vijftig, honderd jaar geleden was de kerk één blok. Je had het geloof, je had de liturgie en je had de paus en dat was één lijn, alles lag vast, ieder wist wat van hem verwacht werd. Maar nu? Dit is een tijd van grote onzekerheid.»

Jan Hertoghs

Een greep uit de nieuwste catalogus van Slabbinct. U wil toch ook geen meesmullend gegiechel in de kerkbanken zodra u uw gedemodeerde rug naar Gods volk hebt gedraaid?

SANSEVERIA:
'Sainte Couture'

VTM, donderdag 20 april, 20.30 u.